

KĀ KLŪT PAR GANDRĪZ IZCILU POLITIĶI

Rīks, kas saistīts ar lomu spēli
jauniešiem no 15 līdz 18 gadiem

KLŪSTI UZ VIENU DIENU PAR POLITIĶI UN UZZINI, KĀDAS PRASMES IR NEPIECIEŠAMAS

Apsveicam! Tu esi sekmīgi piedalījies „Parlamentarium” lomu spēlē, kurā tev bija iespēja iejusties Eiropas Parlamenta deputāta lomā un ar saviem partijas biedriem apspriest divas ierosinātās direktīvas.

Sarunas par Direktīvu par solidaritāti ūdens resursu jomā un Personu identifikācijas direktīvu norit ļoti līdzīgi tam, kā tās ikdienā risina deputāti.

Deputātiem arī:

- jāiegūst informācija ļoti īsā laikā;
- jānovērtē, cik noderīga ir saņemtā informācija;
- jāformulē, kāda būs viņu politiskās partijas nostāja, un tā jāaizstāv diskusijās ar citām grupām;
- jāpiedalās sarunās un jāpanāk kompromiss, lai sasniegtu rezultātu;
- jāspēj izskaidrot savu nostāju ne tikai citiem deputātiem, bet arī presei un sabiedrībai.

Deputātu darbu vēl jo vairāk sarežģī tas, ka viņiem visi šie jautājumi jārisina daudzvalodu vidē un dažādās vietās.

Kas tev deputāta darbā patika visvairāk? Kura spēles daļa tev šķita visinteresantākā? Vai spēle bija pārāk grūta? Vai tā bija pārāk spraiga?

KĀ TAS DARBOJAS?

DEFINĪCIJAS

Ir nepieciešamas daudzas iemaņas, lai kļūtu par prasmīgu politiķi. Pats svarīgākais — ir jāsaprot visi tehniskie termini, kurus izmanto Eiropas līmeņa tiesību aktu izstrādē.

EIROPAS SAVIENĪBA. Eiropas Savienību (ES) pašlaik veido 28 dalībvalstis. Lai gan visas dalībvalstis ir suverēnas valstis (t. i., tās var brīvi lemt par saviem likumiem un organizāciju), tās ir piekritušas vairākās jomās piemērot kopējus tiesību aktus. Šādus tiesību aktus tās jo īpaši piemēro tad, ja daudzie un dažādie nacionālie likumi apgrūtinātu, piemēram, preču apmaiņu, vai ja kādas problēmas risināšanai (piemēram, vides aizsardzības jomā) nepieciešamie pasākumi jāīsteno ne tikai vienā atsevišķā, bet vairākās dalībvalstīs.

LISABONAS LĪGUMS. Šajā dokumentā ir norādītas jomas, kurās dalībvalstis kopīgi pieņem tiesību aktus, un tajā ir precizēts tiesību aktu veidošanas process, kā arī definēts, kas ir ES pilsonība.

ES PILSONĪBA. Ikvienu personu, kurai ir kādas ES dalībvalsts pilsonība, automātiski ir ES pilsonis. ES pilsonība neaizstāj dalībvalsts pilsonību. Ja tu dzīvo kādā ES valstī, aplūko savu pasi — tā ir gan tavas valstspiederības, gan ES pilsonības apliecinājums.

DIREKTĪVA. Tā sauc lielāko daļu ES līmeņa tiesību aktu. Par direktīvām tiesību aktus sauc tādēļ, ka tajās ir noteikts vispārējais mērķis, kas jāsasniedz visām ES dalībvalstīm, savukārt tas, kādā veidā tas tiks izdarīts, ir katras atsevišķas dalībvalsts ziņā; tādējādi dalībvalstu likumdevējiem tiek norādīts virziens (angliski — direction). Dažkārt dalībvalstis pieņem saistītus papildu tiesību aktus, kuri ir ļoti detalizēti un jāpiemēro dalībvalstīs.

Uzmanību! Padomi nevajadzētu jaukt ar EIROPADOMI vai EIROPAS PADOMI. EIROPADOMI veido ES dalībvalstu vai valdību vadītāji, un parasti tā pieņem lēmumus vai sagatavo ieteikumus par svarīgākajām prioritātēm un iniciatīvām, kuras Komisijai, Padomei un Eiropas Parlamentam vajadzētu izstrādāt. EIROPAS PADOMĒ ir 47 dalībvalstis, un tā risina jautājumus, kas saistīti ar demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesībām. Eiropas Padome ir nozīmīgākā Eiropas cilvēktiesību organizācija. Taču tā nevar izdot tiesību aktus. Gan EIROPAS PADOMES, gan Eiropas Parlamenta mītne atrodas Strasbūrā.

Lai tavs darbs Eiropas Parlamentā būtu efektīvs, tev jāzina, kas ir galvenie dalībnieki.

DALĪBNIIEKI

EIROPAS KOMISIJA. Eiropas Komisija (EK) ir ES izpildiestāde. To veido 28 komisāri (pa vienam no katras dalībvalsts), kuri ir neatkarīgi un pārstāv visas ES intereses. EK ierosina Eiropas tiesību aktus, kā arī pārliecinās, ka tie pēc stāšanās spēkā tiek pareizi piemēroti. Taču pati tā tiesību aktus nepieņem. Tiesību aktus pieņem Eiropas Parlaments un Padome.

EIROPAS PARLAMENTĀ ir 751 deputāts. Deputātus ievēlē tiešās vēlēšanās visu 28 dalībvalstu pilsoņi, un viņi strādā vairākās politiskās grupās. Eiropas Parlaments pārstāv ES iedzīvotājus. Parlamentā tiek apspriesti Eiropas tiesību akti, kas tiek pieņemti kopā ar Padomi.

PADOMĒ ir pa vienam ministram no katras dalībvalsts. Tā kā Eiropas Savienība risina daudzus un dažādus jautājumus, kas saistīti, piemēram, ar lauksaimniecību, ārlietām, vidi un transportu, faktiski Padomes darbs notiek nevis tikai vienā, bet vairākās atsevišķu jomu padomēs. Padome pārstāv dalībvalstu valdības, un tai jāvienojas ar Eiropas Parlamentu par jauniem tiesību aktiem.

DALĪBNIEKI EIROPAS PARLAMENTĀ

EIROPAS PARLAMENTA DEPUTĀTS. Eiropas Parlamenta deputātus ievēlē tiešās vēlēšanās uz pieciem gadiem. Deputāti, kuriem ir līdzīgi politiskie uzskati, veido POLITISKO GRUPU, un nav svarīgi, no kuras valsts viņi ir ievēlēti. Tādējādi politiskās grupas Eiropas Parlamentā tiek veidotas, ņemot vērā politisko piederību, nevis valstspiederību. Jaunu politisko grupu Eiropas Parlamentā var izveidot tikai tad, ja tajā ir vismaz 25 deputāti, kas pārstāv vismaz 7 dalībvalstis.

KOMITEJAS. Komiteja ir struktūra, kurā sanāk kopā dažādu politisko grupu deputāti, lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar kādu konkrētu politikas jomu (piemēram, vidi, ārpolitiku vai ekonomiku). Ir vairāk nekā 20 šādu komiteju, un tieši komitejās notiek lielākā daļa darba, sagatavojot jaunus tiesību aktus. Vai atceries, ka lomu spēles laikā tev vajadzēja piedalīties komitejas sanāksmēs?

PLENĀRSĒDE. Eiropas Parlaments pieņem lēmumus plenārsēdēs. Komiteju sanāksmēs piedalās atsevišķi deputāti un apspriež konkrētus ierosinātos tiesību aktus, bet plenārsēdēs sanāk kopā visi deputāti, lai apspriestu visus ierosinātos tiesību aktus, kuri iepriekš ir apspriesti komitejās. Vai lomu spēles laikā tev vajadzēja uzstāties ar runu plenārsēdē?

GROZĪJUMS ir priekšlikums izdarīt izmaiņas tiesību akta projektā.

LASĪJUMS ir likumdošanas procesa posms, kad Parlamenta deputāti vai Padomes locekļi sanāk kopā un lemj par tiesību akta priekšlikumu.

KĀ KĻŪT PAR GANDRĪZ IZCILU POLITIĶI

**EIROPAS
PARLAMENTA
LĒMUMU
PIEŅEMŠANAS
PROCESA
POSMI — kā
notiek darbs
reālajā dzīvē**

SĪKĀKA INFORMĀCIJA :

Darbs Parlamentā un Padomē notiek paralēli, taču parasti Eiropas Parlaments ir pirmais, kurš oficiāli pieņem (lemj par) savu nostāju. Kad Padome pieņem savu nostāju, tai ir arī jāizlemj, vai tā piekrīt Parlamenta prasītajām izmaiņām.

IESTĀŽU VIENOŠANĀS

Svarīgākais, kas jāatceras, — lai Eiropas tiesību akts tiktu pieņemts, Eiropas Parlamentam un Padomei kopīgi jāvienojas par tā tekstu. Kā abas iestādes panāk vienošanos? Ir procedūra, kas sastāv no ne vairāk kā trim posmiem (tos sauc par lasījumiem), kuru rezultātā tiek panākts kompromiss.

Šeit ir pieejams šā procesa detalizēts apraksts:

1. posms. Padome un Eiropas Parlaments izskata Komisijas priekšlikumu. Tiek vākta plaša informācija, galvenokārt apspriežoties ar reģistrētiem lobijiem, ieinteresētajām personām, iedzīvotājiem u. c. Vai atceries, kā lomu spēles laikā vāci informāciju?

Parlamentā priekšlikumu izskata KOMITEJA, bet Padomē — DARBA GRUPA.

PIRMAIS LASĪJUMS — Parlaments un Padome atsevišķi balso par priekšlikumu pirmo reizi.

2. posms. Ja abas iestādes nekādi nevar vienoties (tā notiek samērā bieži), sākas otrais posms. Šajā posmā tās izskata iespējamās kompromisa iespējas. Darba grupas un komitejas locekļi tiekas vēlreiz, un šā posma beigās Padome un Parlaments balso par ierosināto tekstu otro reizi. Tas ir *otrais lasījums*.

3. posms. Ja pēc otrā lasījuma abas puses vēl aizvien nevar vienoties par kopīgu tekstu, tām ir pēdējā iespēja — tās var izmantot Samierināšanas komitejas palīdzību, lai rastu risinājumu. Samierināšanas komitejas sanāksmē piedalās gan Eiropas Parlamenta, gan Padomes pārstāvji, lai kopīgiem spēkiem rastu kompromisu. Laika trūkuma dēļ šo sanāksmju norise bieži vien ir saspringta, un nav retums, ka vienošanās tiek panākta tikai rīta agrumā pēc daudzu stundu sarunām.

Ja tomēr vienošanos neizdodas panākt, ierosinātais tiesību akts tiek galīgi noraidīts. Iespējams, tu brīnies, kāpēc ir tik daudz posmu. Varbūt tu sev jautā, vai tie patiešām ir nepieciešami.

Taču ņem vērā — tikai ar šāda procesa palīdzību var pārliecināties, ka tiek izskatītas dažādas iespējas un uzklausi dažādi viedokļi!

LETEIKUMI, KĀ RAKSTĪT MANIFESTU

- Formulējiet savu redzējumu.
- Nosakiet mērķus un izstrādājiet stratēģiju, lai šos mērķus sasniegtu.
- Sagatavojiet piecus argumentus, lai pārliecinātu klausītājus balsot par jūsu direktīvu.
- Esiet neatlaidīgi, izsakieties īsi un par tēmu un runājiet saprotami.
- Esiet radoši un aizrautīgi, skaidrojot savas idejas.

Tagad, kad esi iepazinis Eiropas Parlamenta darba procedūras, ir tava kārta izveidot politisku grupu un ierosināt tiesību aktu par jautājumu, kas tevi interesē.

Izpildi norādītās 6 darbības un uzzini, vai vari pārliecināt savus klasesbiedrus balsot par tavu viedokli.

1. Izveido savu politisko grupu, kurā ir deputāti ar tādiem pašiem uzskatiem kā tev.
2. Visi kopā izvēlieties, kāds būs jūsu politiskās grupas nosaukums.
3. Uzrakstiet grupas manifestu.
4. Izvēlieties jautājumu, kuru vēlaties aizstāvēt.
5. Sagatavojiet tādu politikas priekšlikumu, kādu vēlaties, lai Parlaments pieņemtu.
6. Uztājieties ar runu citu politisko grupu (savu klasesbiedru) priekšā, atbalstot savas grupas nostāju attiecībā uz priekšlikumu.

Pēc katras uzstāšanās balsojiet, lai izlemtu, kura politiskā grupa bija vispārliecinošākā, aizstāvot savu jautājumu.

Panāciet, lai jūsu grupa ir uzvarētāja!

Piezīmes:

- Jums pilnībā jāizprot attiecīgais jautājums.
- Jums jāpārzina temats, par ko runājat, un jāizskaidro tā nozīmīgums.
- Nosakiet sasniedzamus mērķus.
- Nosakiet termiņus.
- Apkopojiet un sagatavojiet argumentus, kurus varētu izmantot par labu jūsu priekšlikumam, un atbildes uz iespējamajiem iebildumiem.
- Pamatojiet šos argumentus ar faktiem un skaitļiem — vāciet datus un informāciju.
- Sašķirojiet un sagrupējiet datus un informāciju.
- Esiet gatavi aizstāvēt savu priekšlikumu un iet uz kompromisiem.
- Pierādiet, ka jūsu priekšlikumam būs pozitīva ietekme.

